

Uitvoeringsplan Energiearmoede Samen vooruit met energie

Gemeente Stichtse Vecht

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	2
2. Energiearmoede in Stichtse Vecht	3
3. Ambitie	5
4. Doelgroep	5
5. Wat doen we al in Stichtse Vecht?	6
6. Uitgangspunten voor de aanpak	9
7. Aanpak en acties	10
8. Structuur voor uitvoering	17
9. Betrokken partijen	19
Colofon	20
Bijlage 1. Cijfers energiearmoede in Stichtse Vecht	21
Bijlage 2. Begroting	23
Bijlage 3. Verantwoording totstandkoming uitvoeringsplan	24

1. Aanleiding

In de gemeente Stichtse Vecht is een groeiende groep mensen die vanwege de sterk stijgende energiekosten in de financiële problemen komen. Met de huidige hoge energieprijzen is het beseft dat het anders moet met de energievoorziening groter dan ooit. Helaas kan niet iedereen meedoen of profiteren van de energietransitie. Door de explosief gestegen energieprijzen zijn voor sommige huishoudens of ondernemers de financiële consequenties funest.

Binnen de gemeente worden er al verschillende maatregelen genomen vanuit het sociaal domein, armoedebestrijding en het programma duurzaamheid. Ondanks deze inzet is het in deze crisis noodzakelijk om extra maatregelen te nemen op gemeentelijk niveau. De gemeente heeft van het rijk budget gekregen om energiebesparende maatregelen uit te voeren in 2023 bij haar inwoners in financiële nood. Daarnaast stelt de gemeente € 50.000 beschikbaar vanuit het programma duurzaamheid en € 50.000 vanuit het programma economie. Deze extra maatregelen zijn aanvullend op de maatregelen die het rijk en de gemeente al uitvoeren.

Maatregelen Rijksoverheid

Voorbeelden van [maatregelen door de Rijksoverheid](#) om de stijging van de energierekening voor inwoners van Nederlanders te verminderen:

- Lagere energiebelasting op elektriciteit
- Lagere btw op aardgas, elektriciteit en stadsverwarming (tot en met 2022)
- De energietoeslag
- Een [prijsplafond](#) op energie voor alle huishoudens en kleinverbruikers

Men spreekt over energiearmoede als huishoudens over een laag inkomen beschikken in combinatie met hoge energielasten dan wel een woning van energetisch onvoldoende kwaliteit, zoals slechte isolatie (bron: [TNO](#)). Het aantal huishoudens in energiearmoede is het afgelopen jaar explosief gestegen. Sommige huishoudens hebben weinig mogelijkheden om deze problemen duurzaam op te lossen en zijn aan het overleven. Ook omdat energiearmoede niet op zichzelf staat; mensen hebben vaak te maken met een combinatie aan uitdagingen, zoals armoede, werkloosheid en/of gezondheidsproblematiek.

In dit uitvoeringsplan 'Samen vooruit met energie' zetten we uiteen hoe de gemeente Stichtse Vecht in samenwerking met betrokken maatschappelijke partijen aan de slag gaat om energiearmoede aan te pakken. Dit uitvoeringsplan wordt gedragen door de gemeente en een diverse groep aan betrokken maatschappelijke organisaties in Stichtse Vecht. Het plan richt zich op de periode van november 2022 tot december 2023. De ambitie is om een structurele en integrale aanpak neer te zetten waarmee we de komende jaren energiearmoede op een zinvolle en effectieve manier tegengaan.

Het uitvoeringsplan is in opdracht van de gemeente Stichtse Vecht opgesteld door Kennisland, in samenwerking met Stichting Duurzame Vecht en de gemeente Stichtse Vecht. Om tot dit plan te komen zijn meer dan tien interviews en gesprekken geweest met een diverse groep lokale betrokken organisaties, zoals woningbouwcorporaties, Stichting Leef en Welzijn Stichtse Vecht. Ook hebben we iemand uit de doelgroep van energiearmoede geïnterviewd. Vervolgens hebben we twee rondetafelbijeenkomsten georganiseerd met een afvaardiging van betrokken maatschappelijke organisaties en de gemeente. Voor meer informatie over de totstandkoming van dit uitvoeringsplan verwijzen we naar bijlage 3. In dit uitvoeringsplan bundelen we alle acties en inspanningen van deze partijen tot een integraal plan met het motto 'Samen vooruit met energie!'.

2. Energiearmoede in Stichtse Vecht

Om inwoners goed en gericht te ondersteunen, is het allereerst van belang om in beeld te hebben om welke huishoudens in Stichtse Vecht het gaat. Hieronder geven we een overzicht van de gegevens die op dit moment bekend zijn.

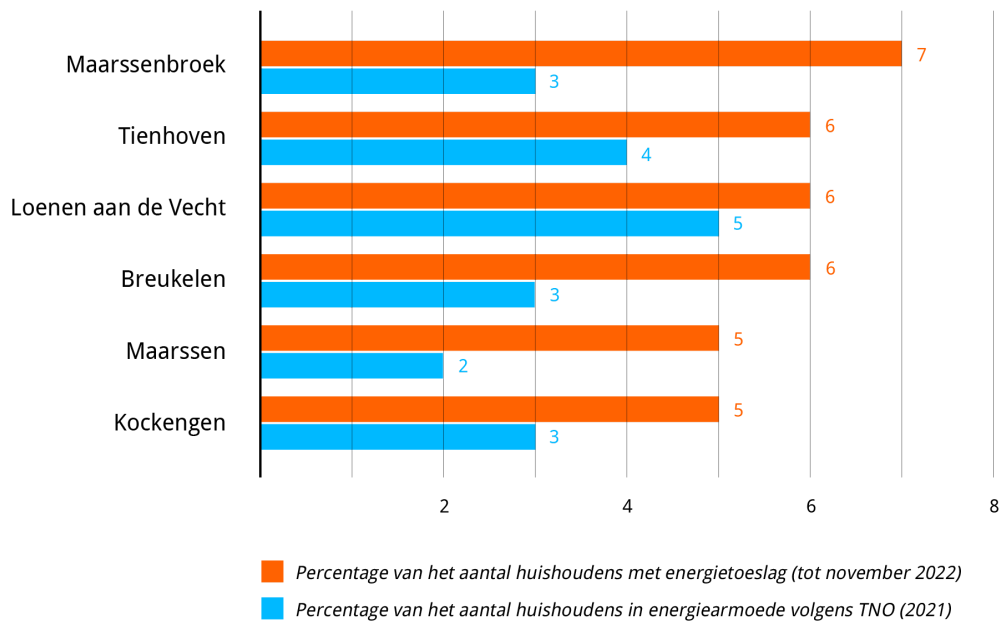
Spreading energiearmoede binnen Stichtse Vecht

Onderzoeksorganisatie TNO heeft in 2021 een uitgebreid landelijk onderzoek gepubliceerd, waarbij er voor het eerst cijfers over energiearmoede op wijkniveau beschikbaar kwamen. Uit dit onderzoek komt naar voren dat in Stichtse Vecht ongeveer 3% van de huishoudens leeft in energiearmoede. Hiermee zit Stichtse Vecht onder het landelijke gemiddelde van 7%. Ook blijkt dat van de huishoudens in energiearmoede landelijk ongeveer 75% in een corporatiewoning, ongeveer 12% in een koopwoning en ongeveer 13% in een particuliere huurwoning woont.

Door de explosief stijgende energiekosten in 2021 en 2022 zijn de TNO-gegevens inmiddels achterhaald. Meer duidelijkheid geven de cijfers van de eenmalige [energietoeslag](#), die inwoners met een laag inkomen sinds 2022 kunnen aanvragen. Op basis hiervan is in november 2022 al 1.788 keer energietoeslag toegekend. Dat komt neer op 6% van het totaal aantal huishoudens. Toch is ook dit aantal waarschijnlijk nog een onderschatting van de daadwerkelijke problematiek. Het aantal huishoudens in armoede groeit nog steeds, omdat de energie- en gasprijzen nog steeds stijgen. Ook zijn er inwoners die bewust minder energie gebruiken dan ze zouden willen om kosten

te besparen en zijn er waarschijnlijk inwoners die nog geen energietoeslag hebben aangevraagd, omdat ze niet op de hoogte zijn of de overheid wantrouwen.

In onderstaande grafiek zijn de gegevens van TNO uit 2021 tegenover het aantal toekenningen van de eenmalige energietoeslag gezet voor de wijken in de gemeente Stichtse Vecht waar procentueel gezien de meeste aanvragen voor deze toeslag zijn gedaan. Alle gegevens wijzen op een toename van het aantal huishoudens in energiearmoede. Een totaaloverzicht van alle wijken is te vinden in bijlage 1 van dit uitvoeringsplan.

Figuur 1: Energiearmoede in Stichtse Vecht in de wijken met procentueel het hoogste aantal aanvragen van de eenmalige energietoeslag.

De data van de energietoeslag en het onderzoek van TNO indiceert dat in Stichtse Vecht de meeste inwoners met energiearmoede wonen in Maarssenbroek, gevolgd door Breukelen, Loenen aan de Vecht en Tienhoven. Hiervan woont het overgrote deel in een huurwoning en waarschijnlijk in de meeste gevallen in die van een woningcorporatie. Op straatniveau is er vooral een concentratie van energiearmoede in Maarssenbroek (zie tabel 2 in bijlage 1).

3. Ambitie

Met het uitvoeringsplan 'Samen vooruit met energie' heeft de gemeente Stichtse Vecht de volgende doelen:

- Bijdragen aan het verlagen van de financiële lasten door energiebesparende maatregelen uit te voeren bij huishoudens met energiearmoede of huishoudens die in energiearmoede dreigen te komen;
- Ondersteunen dat meer huishoudens door middel van energiebesparing en verduurzaming mee kunnen doen met de energietransitie;
- Bijdrage leveren aan het verbeteren van het wooncomfort van huishoudens, wat ook leidt tot een betere lichamelijke en mentale gezondheid;
- Opzetten van een samenwerkend en lerend netwerk van maatschappelijke partijen uit zowel het sociale als het fysieke domein, dat inwoners vanuit verschillende invalshoeken ondersteunt en vraagstukken aan elkaar verbindt;
- Onderzoeken of er een langdurige en integrale aanpak mogelijk is om energiearmoede op een zinvolle en effectieve manier tegen te gaan.

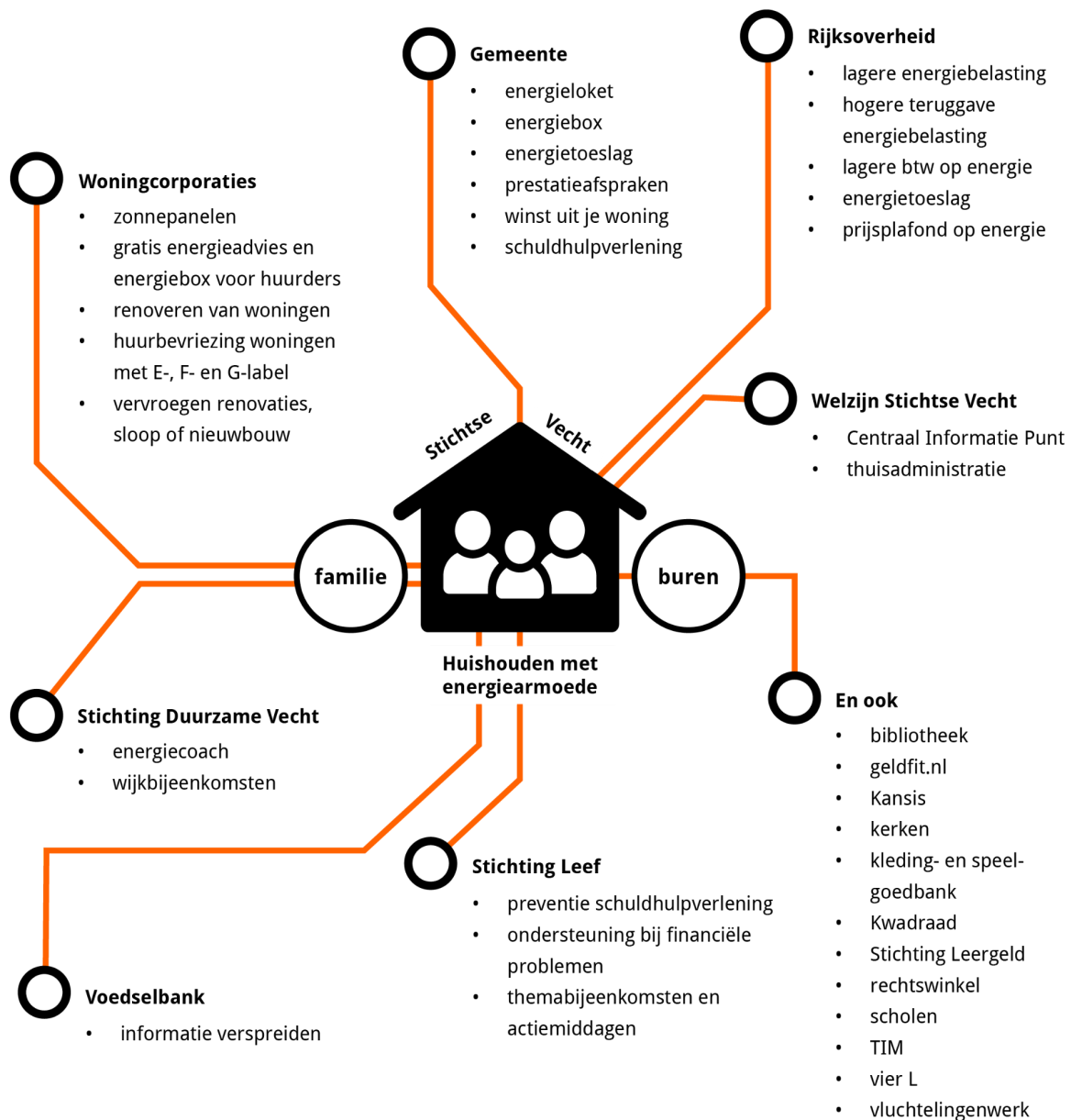
4. Doelgroep

Met het uitvoeringsplan 'Samen vooruit met energie' richten we ons op huishoudens met een inkomen tot 130% van het bijstandsniveau. Dat zijn niet alleen huishoudens met een inkomen uit bijstand, maar ook huishoudens met een laag inkomen uit loondienst, huishoudens met AOW met eventueel een klein aanvullend pensioen, of een andere sociale voorziening als WW, en ondernemers en werknemers met weinig inkomsten. Deze 130% is ruimer dan de gehanteerde 120% van het bijstandsniveau van de energietoeslag. We willen zoveel mogelijk mensen in energiearmoede ondersteunen met maatregelen. Door de financiële ruimte die de rijksmiddelen bieden voor dit uitvoeringsplan is er daarom gekozen voor een ruimere doelgroep.

We focussen ons met het uitvoeringsplan voornamelijk op huurders, omdat de meeste mensen uit de doelgroep in een (sociale) huurwoning wonen. Daarnaast richten we ons naast een brede aanpak extra op de wijken waarvan we weten dat er relatief veel mensen wonen die te maken hebben met energiearmoede, zoals Maarssenbroek, Breukelen, Loenen aan de Vecht en Tienhoven.

5. Wat doen we al in Stichtse Vecht?

Er is in de gemeente al een behoorlijk aanbod voor inwoners die door de stijgende energieprijzen in financiële problemen komen. Op basis van de gesprekken is er een beeld gevormd van welke organisaties en specifieke acties allemaal beschikbaar zijn. Figuur 2 geeft een beeld van oktober 2022. Het is niet compleet, maar bedoeld om zichtbaar te maken welke organisaties allemaal betrokken kunnen zijn bij de inwoners en wat voor aanbod er al is.

Figuur 2: Welke organisaties doen wat voor inwoners met energiearmoede?

Ook voor ondernemers is er ondersteuning voor energiebesparing door het Energie Collectief Utrechtse Bedrijven (ECUB). ECUB helpt ondernemers verduurzamen door het energiebesparingspotentieel inzichtelijk te maken. Door middel van een energie-quickscan brengt ECUB een energieadvies uit en begeleidt ECUB een ondernemer een jaar lang bij de eventueel te nemen stappen en bij wijziging van de wetgeving. Ook hebben zij collectieve prijsafspraken gemaakt op het gebied van zonnepanelen, led en groene stroom waarvan ondernemers kunnen profiteren.

Veel opzichzelfstaande activiteiten

De samenwerking tussen de betrokken maatschappelijke organisaties kunnen we verbeteren. De betrokken organisaties komen uit verschillende werkvelden, zoals die van het sociaal domein en duurzaamheid. Een inwoner kan bij organisatie 'x' hulp krijgen voor een financiële tegemoetkoming en bij organisatie 'y' om energiebesparende maatregelen te treffen in huis. Dit maakt het inwoners soms lastig te bepalen waarvoor ze bij wie terecht kunnen.

Onvoldoende bereik van inwoners met energiearmoede

Nog niet alle inwoners die recht hebben op een tegemoetkoming of ondersteuning bij energiebesparing maken hiervan gebruik. Dit komt enerzijds omdat inwoners er niet mee bekend zijn, geen tijd of aandacht hebben om hiermee bezig te zijn of er niet op vertrouwen dat de lokale overheid of een maatschappelijke organisatie hen echt kan helpen. Bij een deel van de doelgroep speelt een beperkt doevermogen vanwege (financiële) stress of multiproblematiek ook een rol.

Ik wil wel hulp ontvangen, maar alleen van familie of bureu. Ik zou geen vreemde in mijn huis laten. Als iemand zomaar aanbelt dan zeg ik: nee [...]. Een brief van de gemeente zou mij niet direct activeren om hulp te vragen, maar via een buurman of iemand van wie ik al zorg ontvang zou ik wel hulp aannemen.

- Mevrouw, in de 70, huurder, leeft van AOW, Breukelen

Anderzijds heeft het te maken met de communicatiestrategie van gemeente en partners, waarbij de focus ligt op traditionele communicatiemiddelen zoals informatie op de website, brieven, informatiebijeenkomsten en lokale media. Uit eerder georganiseerde wijkmiddagen door Leef waar mensen met vragen over energie terecht konden en een inwonersavond over energiearmoede georganiseerd door Stichting Duurzame Vecht, blijkt dat het niet eenvoudig is om mensen te bereiken.

Focus op financiële tegemoetkoming

In het afgelopen jaar lag de focus van ondersteuning aan inwoners met energiearmoede op eenmalige financiële tegemoetkomingen, zoals de energietoeslag.

In Stichtse Vecht zijn er nog beperkt grootschalig energiecoaches of energiefixers actief die huurders kunnen helpen en ontzorgen bij het treffen van structurele energiebesparende maatregelen in de woning. Huishoudens kunnen op dit moment wel energieadvies krijgen via stichting Duurzame Vecht, maar deze huishoudens zijn nu vooral woningeigenaren en weinig huurders. Huurders van woningbouwcorporaties kunnen aanspraak maken op een energieadviesgesprek en een energiebox met verschillende producten waarmee kleine energiebesparende maatregelen getroffen kunnen worden. Daar liggen kansen om op te schalen en huurders nóg meer te ontzorgen met bijvoorbeeld een energiefixer.

6. Uitgangspunten voor de aanpak

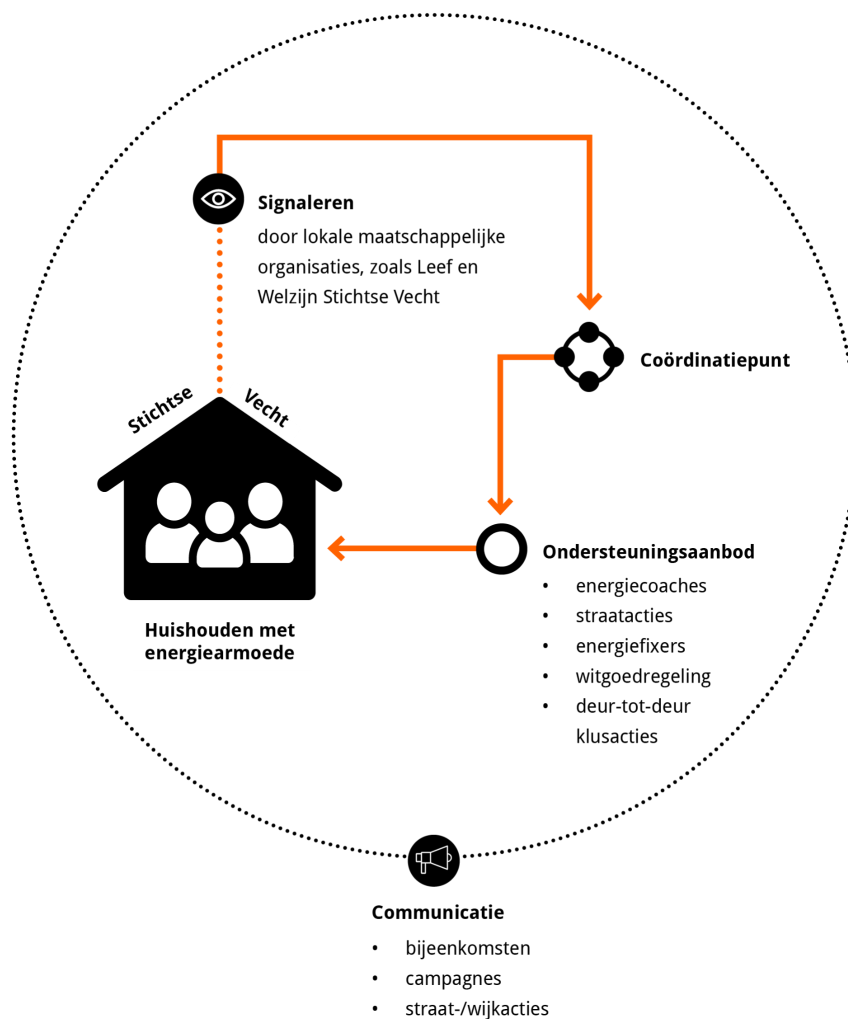
In onze aanpak staan de volgende uitgangspunten centraal:

- **Groot denken, klein beginnen.** Gelet op de urgentie van de problematiek, starten we zo snel mogelijk nieuwe acties waar we kunnen. We gaan aan de slag en beginnen klein. We werken iteratief en benutten kansen om acties op te schalen.
- **Vertrouwen boven controle.** We focussen ons met deze aanpak op mensen met een inkomen tot 130% van het bijstandsniveau. We gaan ruimhartig om met wie tot de doelgroep behoort.
- **Laagdrempeligheid.** We leven ons in in de situatie van de inwoner. We beseffen dat financiële stress zorgt voor minder actiemogelijkheden en initiatief vanuit de inwoner en dat duurzaamheid niet bij iedereen hoog op de agenda staat. We willen inwoners ontzorgen en proberen de ondersteuning voor hen daarom zo laagdrempelig en dichtbij mogelijk te organiseren, in plaats van 'op afstand' snel de massa bereiken.
- **Maatwerk.** We bepalen per hulpvraag wat er nodig is en wat we vanuit het aanbod 'Samen vooruit met energie' kunnen bieden. Bij de één kan dat radiatorfolie en tochtstrips plaatsen zijn en bij de ander een nieuwe koelkast of het optimaliseren van de cv-ketel.
- **Voortbouwen op wat er al is.** In de aanpak maken we gebruik van wat er al is in de gemeente of in de regio. Zo voorkomen we dat we het wiel opnieuw uitvinden en kunnen we snelheid maken.
- **Realistische uitvoeringskosten.** We besteden een zo groot mogelijk deel van het budget aan de maatregelen waarmee inwoners energie en dus geld besparen. De inwoner moet van het budget profiteren. Tegelijkertijd zal een deel van het budget gebruikt moeten worden voor uitvoeringskosten, zoals het aanstellen van een coördinator, het vergroten van de capaciteit bij diverse signalerende partijen en proceskosten.
- **Korte termijn versus lange termijn.** In dit uitvoeringsplan richten we ons in eerste instantie op acties die we nog dit najaar kunnen opzetten, en het bundelen en beter bekend en beschikbaar maken van het bestaande aanbod. Tussentijds evalueren we, stellen we bij en schalen we op, zodat we vanaf april 2023 een meer eenduidige en structurele aanpak hebben voor de periode tot december 2023 en daarna.

7. Aanpak en acties

Een integrale aanpak

Met dit uitvoeringsplan werken we toe naar een integrale aanpak om inwoners die vanwege de stijgende energieprijzen in financiële nood komen snel en goed te helpen met energiebesparende maatregelen. De aanpak is er enerzijds op gericht om het ondersteuningsaanbod voor inwoners uit te breiden. Daarnaast leggen we de focus op het beter bekend maken van en laagdrempeliger toegang bieden tot het bestaande ondersteuningsaanbod. Een van de problemen is namelijk dat (een deel van) het bestaande aanbod de inwoners die er recht op hebben nog onvoldoende bereikt. Deze integrale aanpak vraagt om een intensieve samenwerking en goede communicatie tussen diverse gemeentelijke afdelingen en organisaties die zich bezighouden met armoede en energiebesparing. Deze partijen gaan vanuit hun eigen rol, maar wel vanuit een gezamenlijke visie en aanpak aan de slag om inwoners in financiële nood te helpen met energiebesparende maatregelen. We gaan 'Samen vooruit met energie'.

Figuur 3: De integrale aanpak 'Samen vooruit met energie'.

Van signalering naar integrale ondersteuning

Het doel van de aanpak is dat we huishoudens met energiearmoede op maat ondersteunen om hun lasten te verlichten. Figuur 3 visualiseert de integrale aanpak. De maatschappelijke organisaties (zoals Leef, Welzijn Stichtse Vecht, woningcorporaties of de stichting Duurzame Vecht) waar inwoners vaak al mee in contact zijn, hebben een belangrijke rol als signalerende en wervende partij. Deze signaleert dat een huishouden te maken heeft met energiearmoede en ondersteuning kan gebruiken. Aan de hand van een eenvoudige checklist verzorgt deze partij de intake en kijkt waar het huishouden bij gebaat is. De signalerende partij geeft de aanmelding met aanvullende informatie vervolgens door aan het coördinatiepunt 'Samen vooruit met energie'.

De rol van het coördinatiepunt is om de ondersteuningsbehoefte van het huishouden te realiseren en alle partijen die bij de uitvoering betrokken zijn aan te sturen. Het coördinatiepunt wordt bemenst door een onafhankelijke lokale coördinator. De coördinator wordt ondersteund door medewerkers van de Stichting Duurzame Vecht die ook als achtervang kunnen fungeren. Daarnaast zijn medewerkers van de gemeente Stichtse Vecht betrokken bij het coördinatiepunt. Het coördinatiepunt is verantwoordelijk voor de planning van ondersteuning, wie welke ondersteuning krijgt en het aansturen van de ondersteuning. Daarnaast is het coördinatiepunt ook verantwoordelijk om integraliteit te bevorderen tussen alle acties van de verschillende betrokken partijen. De verschillende partijen informeren het coördinatiepunt actief over hun acties, zodat acties opgeschaald of aan elkaar verbonden kunnen worden.

Vanuit het coördinatiepunt gaat een concrete opdracht naar een uitvoerende partij met een ondersteuningsaanbod. Op dat moment gaat er bijvoorbeeld een energiecoach langs bij het huishouden voor tips en energiebesparende maatregelen. Wanneer de energiecoach signaleert dat het huishouden ook behoefte heeft aan bijvoorbeeld financiële of emotionele steun, kan die dit doorgeven aan het coördinatiepunt en/of de signalerende partij. Zo houden alle partijen continu zicht op het verloop van de ondersteuning en of de huishoudens daarmee voldoende geholpen zijn.

De doelgroep beter bereiken

Om huishoudens te bereiken die nog niet in beeld zijn bij de diverse signalerende partijen, gaan we aan de slag met een eenduidige gezamenlijke communicatiecampagne en boodschap die gedragen wordt door alle betrokken partijen in Stichtse Vecht. Deze communicatiecampagne kan bestaan uit brieven, flyers, posters en bijeenkomsten, maar bovenal uit gaan we de doelgroep opzoeken door gesprekken aan te gaan met inwoners op 'vindplaatsen' en gerichte huis-aan-huisacties in buurten waarvan we weten dat hier veel huishoudens binnen de doelgroep wonen.

Wat gaan we doen?

De omschreven integrale aanpak is nog niet de huidige manier van werken. Op dit moment is er geen coördinatiepunt en beperkte uitwisseling tussen de signalerende partijen uit het sociaal domein en het ondersteuningsaanbod vanuit duurzaamheid. De volgende acties gaan we uitvoeren om tot de integrale aanpak te komen.

Actie 1	Eenduidige gezamenlijke communicatiecampagne
Wat:	Als samenwerkende organisaties gaan we met een eenduidige en gezamenlijke communicatiecampagne aan de slag die de organisaties allemaal uitdragen. Met deze campagne maken we mensen bekend met manieren waarop zij ondersteuning kunnen krijgen. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van een toolkit met communicatiemiddelen die door de verschillende partijen gebruikt kan worden.
Trekkers:	Gemeente Stichtse Vecht, Leef, Stichting Duurzame Vecht, bibliotheek, Geldfit.
Wanneer:	Het streven is om uiterlijk januari 2023 een gezamenlijke communicatiecampagne te hebben die partijen vanaf dan uitdragen.

Actie 2	Plan opzetten en uitvoeren om de doelgroep te bereiken
Wat:	Met de verschillende partners maken we een integraal plan om de doelgroep te bereiken met de gezamenlijke communicatiecampagne. We voeren dit plan gezamenlijk uit. De monitoring van het bereik vindt plaats door het coördinatiepunt. In het plan bepalen we samen met de partners waar en hoe inwoners informatie vinden en hoe we hen actief bereiken. De gemeente neemt hierin het voortouw om de maatschappelijke partners te ontzorgen.
Trekkers:	Gemeente Stichtse Vecht, coördinatiepunt, alle betrokken organisaties
Wanneer:	Het streven is om eind januari 2023 een communicatieplan inclusief middelen gereed te hebben.

Actie 3	Afspraken met signalerende partijen
Wat:	De signalerende partijen hebben een sleutelrol in de aanpak. Dit vraagt van medewerkers van deze partijen dat ze voldoende toegerust zijn en de tijd hebben om de signalerende taak te vervullen. Het is daarom belangrijk om goede afspraken te maken met deze partijen over wat daarvoor nodig is.
Wie:	Gemeente Stichtse Vecht, alle signalerende partijen.
Wanneer:	Al gestart en wordt doorlopend bijgestuurd.

Actie 4	Voorlichting signalerende professionals
Wat:	Om de signalerende rol goed te vervullen, is het van belang dat professionals op de hoogte zijn van het ondersteuningsaanbod en weten wat zij moeten vragen en hoe ze moeten doorverwijzen naar het coördinatiepunt. We faciliteren daarom voorlichting op maat naar behoefte van de signalerende partijen. Denk hierbij aan een informatiepakket voor de partijen of een training op locatie of online.
Wie:	Nader te bepalen.
Wanneer:	Q1 2023, of zodra het coördinatiepunt en het ondersteuningsaanbod gereed zijn.

Actie 5	Inrichten coördinatiepunt
<p>Wat: We richten een coördinatiepunt in dat de uitvoering van de maatregelen voor inwoners coördineert. Het coördinatiepunt gaat aan de slag met de meldingen die vanuit de signalerende partijen binnenkomen en zorgt ervoor dat wordt gedaan wat nodig is voor het betreffende huishouden. Hier worden de planning en de juiste maatregelen bepaald en wordt gemonitord of de uitvoerende partijen deze maatregelen daadwerkelijk uitvoeren.</p>	
<p>Wie: Het coördinatiepunt wordt bemenst door een onafhankelijke lokale coördinator. Deze wordt ondersteund door medewerkers van de Stichting Duurzame Vecht die ook als back-up kunnen fungeren. Daarnaast zijn medewerkers van de gemeente Stichtse Vecht, vanuit zowel het sociale als het fysieke domein, betrokken bij het coördinatiepunt.</p>	
<p>Wanneer: We starten in december 2022 en streven naar een ingericht coördinatiepunt inclusief aanbod in februari 2023.</p>	

Actie 6	Werven, opleiden en inzetten van meer energiecoaches
<p>Wat: Zo snel mogelijk een groter team van vrijwillige energiecoaches formeren. Een energiecoach komt bij mensen thuis om bespaartips te geven, ondersteuning te bieden, kleine energiebesparende maatregelen (zoals tochtstrips en ledlampen) te treffen, het huidige energiecontract te doorlopen of aan te passen en inwoners bekend te maken met regelingen. De eerste stap is om vrijwilligers te werven die als energiecoach aan de slag kunnen en willen. Door het inzetten van vrijwilligers wordt zoveel mogelijk van het budget direct aan de inwoner besteed en niet aan betaalde krachten. Deze vrijwilligers krijgen vervolgens een training die gericht is op simpele energiebesparende maatregelen en gesprekstechnieken. De coördinatie van de coaches ligt bij het coördinatiepunt.</p>	
<p>Wie: Stichting Duurzame Vecht, Vrijwilligerscentrale, nader te bepalen organisaties die training geven.</p>	
<p>Wanneer: We streven ernaar om te starten met de werving in januari 2023 en een start van de eerste tien energiecoaches in februari 2023.</p>	
<p>Potentieel bereik: Na uitvoering van de eerste acties in Q1 2023 kan een reële schatting gemaakt worden van het aantal te bereiken huishoudens in 2023.</p>	

Actie 7	Straatacties door energiecoaches
<p>Wat: In de buurten waar relatief de meeste huishoudens met energiearmoede wonen, gaan energiecoaches langs bij mensen om mensen tips te geven over energiebesparing, te inventariseren waar behoefte aan is en hen bekend te maken met het ondersteuningsaanbod. We starten in een straat in Maarssenbroek, gevolgd door Breukelen, Loenen aan de Vecht en Tienhoven.</p>	
<p>Wie: Stichting Duurzame Vecht.</p>	
<p>Wanneer: De straatacties starten wanneer de coaches voldoende zijn opgeleid. Dat is naar verwachting eind januari 2023.</p>	

Potentieel bereik: Het streven is om vanaf 2023 minimaal één straatactie per maand te doen.

Actie 8 Aansluiten bij regionaal initiatief Utrechtse Energiefixers

Wat: Energiefixers zijn vakmensen die huishoudens een halve of één hele dag komen helpen door energiebesparende maatregelen toe te passen. Energiefixers zijn in tegenstelling tot energiecoaches betaalde en opgeleide fixers die ook meer technische klussen, zoals het waterzijdig inregelen van de cv, het isoleren van leidingen en het kitten van tochnaden kunnen uitvoeren. In de regio Utrecht wordt momenteel een collectieve aanpak opgezet om energiefixers te werven, te trainen en in te zetten. De gemeente Stichtse Vecht is aangesloten bij dit initiatief, zodat we op termijn ook energiefixers in kunnen zetten bij huishoudens in Stichtse Vecht. Door aan te sluiten bij dit regionale initiatief kunnen we organisatorische en financiële inzet besparen.

Wie: Stichting Duurzame Vecht, NMU, coördinator regionale Utrechtse Fixbrigade.

Wanneer: Aansluiten bij het regionale initiatief dat loopt sinds oktober 2022.

Potentieel bereik: Wanneer afspraken zijn gemaakt met de regionale Utrechtse Fixbrigade, medewerkers zijn geworven en de eerste acties zijn uitgevoerd, kan er een reële inschatting gemaakt worden over het te verwachten bereik.

Actie 9 Uitbreiding acties van klusbus van woningbouwcorporaties

Wat: In oktober 2022 deed Portaal de eerste klusbusactie door huis-aan-huis aan te bellen. Daarbij zijn op één ochtend negen inwoners geholpen met energiebesparende maatregelen. Samen met woningbouwverenigingen Portaal, Habion en Vecht en Omstreken is gekeken waar deze klusbusacties nog meer gehouden kunnen worden. Hierbij focussen we ons eerst op de twintig straten waar de meeste energietoeslag is aangevraagd. Dit alles onder voorbehoud van tijd/capaciteit bij de aannemer van de woningbouwcorporaties.

Wie: Portaal, Vecht en Omstreken, Habion.

Wanneer: Al gestart. In december en januari wordt een planning gemaakt voor de vervolgacties.

Potentieel bereik: We streven ernaar om in de periode december 2022 - maart 2023 nog minimaal vijf klusbusacties te organiseren waarmee we in totaal honderd huishoudens willen ondersteunen. Na evaluatie van deze acties bepalen we samen met de betrokken woningbouwcorporaties het vervolg.

Actie 10 Deur-aan-deur actie Vecht en Omstreken

Wat: Woningbouwcorporatie Vecht en Omstreken is een proef gestart bij zestien woningen met lage energielabels (verdeeld over drie straten) waar zij aanbieden om in de woning tochtprofielen en radiatorfolie aan te brengen, en de instelling van de CV ketel te optimaliseren. Samen met de gemeente wordt dit geëvalueerd en geïnventariseerd wat de kosten zijn en welk deel daarvan door de gemeente vanuit het budget voor energiearmoede gedragen kan worden. Na evaluatie van deze

aanpak zal Vecht en Omstreken deze aanpak - al dan niet aangepast - voortzetten bij de overige woningen met lage energielabels.
Wie: Vecht en Omstreken.
Wanneer: Al gestart.
Potentieel bereik: Nog niet bekend.

Actie 11	Energiegesprekken en uitdelen energiebox
<p>Wat: In november en december 2022 sturen Portaal, Vecht en Omstreken en Habion brieven naar inwoners dat ze zich kunnen aanmelden voor een energiegelbesprek en energiebox. Ze zorgen ook voor meer aandacht in bijvoorbeeld portieken of op schermen in complexen. Het energiegelbesprek wordt verzorgd door JMA. Valt de inwoner in de doelgroep dan biedt JMA meer maatwerk, zo krijgen inwoners de spullen die zij nodig hebben en installeert de energiecoach alles direct. Tot en met december 2022 worden deze gesprekken nog bekostigd uit het project RREW en de woningcorporaties zelf. In 2023 worden zowel de gesprekken als de maatregelen bekostigd uit dit uitvoeringsplan (naast de bestaande prestatieafspraken met woningcorporaties).</p>	
<p>Wie: Portaal, Vecht en Omstreken, Habion i.s.m. JMA en gemeente Stichtse Vecht.</p>	
<p>Wanneer: Al gestart.</p>	
<p>Potentieel bereik: Tot december 2022 nog 300 gesprekken beschikbaar en in 2023 zijn er 160 gesprekken vanuit de prestatieafspraken beschikbaar. We streven naar een aanvulling van ca. 300 gesprekken.</p>	

Actie 12	Installatie Energiemeter bij 48 huurwoningen
<p>Wat: Portaal voert renovatiewerkzaamheden uit bij het complex op de Huygenstraat/Visscherstraat. Bij deze renovatie installeert Portaal een Energie-U-meter. Die meter laat precies zien hoeveel energie er wordt verbruikt en helpt inwoners bewust te maken over hun energiegebruik. Iemand van het bedrijf Energie-U komt advies geven over de nieuwe 'technische' zaken in de woning en zal dan bij huishoudens die daar behoefte aan hebben ook radiatorfolie achterlaten.</p>	
<p>Wie: Gemeente Stichtse Vecht i.s.m. Portaal.</p>	
<p>Wanneer: Uitvoering november/december 2022.</p>	
<p>Definitief bereik: 48 huurwoningen.</p>	

Actie 13	Financiering isolatie voor huiseigenaren
<p>Wat: Vanuit het rijk zijn er signalen dat er een Nationaal Isolatieprogramma aankomt voor koophuizen met lage energielabels. Gemeente Stichtse Vecht volgt deze ontwikkelingen op de voet. Als blijkt dat er daadwerkelijk middelen vrijkomen en de voorwaarden bekend zijn, dan benaderen we actief onze doelgroep met koopwoningen. We kunnen bijvoorbeeld bij gesprekken van energiecoaches met de</p>	

doelgroep bijhouden of ze een koop- of huurwoning hebben, zodat we inwoners met koopwoningen vlug kunnen informeren.
Wie: Gemeente Stichtse Vecht.
Wanneer: Na duidelijkheid over de budgetten van de rijk (schatting eerste kwartaal 2023).
Potentieel bereik: Nog niet bekend.

Actie 14	Aanpak ondernemers
Wat: De gemeente Stichtse Vecht gaat samen met maatschappelijke organisaties en ondernemersverenigingen de mogelijkheden onderzoeken om ondernemers te ondersteunen bij de stijgende energieprijzen. Hier wordt € 50.000 voor gereserveerd.	
Wie: Gemeente Stichtse Vecht, stichting Duurzame Vecht, ondernemersverenigingen.	
Wanneer: We streven naar een actieplan in januari 2023.	
Potentieel bereik: Nog niet bekend.	

8. Structuur voor uitvoering

Planning

Dit uitvoeringsplan heeft budget tot en met december 2023. Grofweg verdelen we de planning in drie fases.

Fase 1 (november 2022 - maart 2023):

- Doen wat kan - vrijere budgetverdeling per huishouden met een maximum van 1000 euro.
- We leren van wat wel en niet werkt, en werken toe naar de integrale aanpak.

Fase 2 (april 2023 - december 2023):

- Uitvoeren van integrale, gestandaardiseerde aanpak met gemiddeld budget per huishouden.
- Vergroten bereik van acties die effectief zijn.

Fase 3 (vanaf oktober 2023):

- Borging, bepalen of de aanpak voortgezet wordt of niet, en in welke vorm.

Iteratief uitvoeringsplan

Dit uitvoeringsplan is een dwarsdoorsnede van de situatie in november 2022. In de komende tijd kunnen er acties toegevoegd of afgehaald worden, afhankelijk van de kansen of belemmeringen die zich voordoen in de praktijk.

Budget en begroting

De gemeente heeft van het rijk budget gekregen om energiebesparende maatregelen uit te voeren in 2023 bij haar inwoners in financiële nood. Het budget voor Stichtse Vecht is € 750.000. Daarnaast stelt de gemeente € 50.000 beschikbaar vanuit het programma duurzaamheid en € 50.000 vanuit het programma economie. De voorlopige begroting is opgenomen in Bijlage 2 van dit plan. Het gaat hierbij nadrukkelijk om een voorlopige begroting, die na tussentijdse evaluaties bijgesteld kan worden, wanneer er acties opgeschaald, toegevoegd of afgehaald worden.

Projectleider en kernteam

Vanuit de gemeente Stichting Vecht is een projectleider aangesteld. Deze projectleider is verantwoordelijk voor het organiseren van de samenwerking binnen dit uitvoeringsplan. De projectleider is namens de gemeente verantwoordelijk voor de inkoop en/of het maken van aanvullende afspraken met maatschappelijke partijen. De gemeente is tot slot eindverantwoordelijk voor de budgetbewaking en verantwoording richting het rijk. Naast de projectleider wordt een onafhankelijke coördinator aangesteld voor zestien uur per week die het coördinatiepunt gaat inrichten en de verschillende acties coördineert. Dit kernteam wordt aangevuld met twee medewerkers vanuit het sociaal domein van de gemeente Stichtse Vecht (twee tot vier uur per week

per persoon). Deze medewerkers denken mee, zetten hun kanalen in om de doelgroep goed te kunnen bereiken en ondersteunen bij de samenwerking met maatschappelijke partijen binnen dit uitvoeringsplan.

Monitoring, evaluatie en leergroep

Deze integrale aanpak valt of staat bij de inzet van een diverse groep betrokken partijen en de onderlinge samenwerking. We zetten een tweemaandelijks leermoment met een leergroep op om zicht te houden op de voortgang van de aanpak, om partijen op persoonlijk vlak en met hun acties continu aan elkaar te verbinden en om nieuwe acties op te zetten. We willen een coalitie vormen die zich gezamenlijk hard maakt voor inwoners met energiarmede en waarin teamspirit ontstaat. Deze groep kan zich gaandeweg uitbreiden met nieuwe personen of organisaties die ook mee willen doen.

We willen weten hoeveel inwoners we bereiken met deze aanpak. Het coördinatiepunt neemt hier een trekkersrol in. Hier komen alle acties binnen en de aantallen inwoners die zij bereiken. Tijdens de leergroepen is monitoring en evaluatie een vast onderdeel van het programma. Hoeveel inwoners hebben we bereikt, wat zijn hun kenmerken, wie bereiken we nog niet? En wat kunnen we doen om hen wel te bereiken?

9. Betrokken partijen

Onderstaande partijen zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van dit uitvoeringsplan en willen 'Samen vooruit met energie!'

- Gemeente Stichtse Vecht
- Habion
- Leef | Maatschappelijke dienstverlening
- Natuur en Milieufederatie Utrecht
- Portaal
- Stichting Duurzame Vecht
- Voedselbank Stichtse Vecht
- Vrijwilligerscentrale Stichtse Vecht
- Welzijn Stichtse Vecht
- Woningstichting Vecht en Omstreken

Er zijn partijen waarvan we weten dat zij een belangrijke rol kunnen vervullen in het uitvoeringsplan, maar die om diverse redenen nog niet betrokken zijn. Deze partijen hopen we in de toekomst aan dit plan te verbinden.

Foto: Aanwezigen ronde tafel 2 'Samen vooruit met energie' bij Fort Maarsseveen.

Colofon

Dit plan is tot stand gekomen door Kennisland in opdracht van de gemeente Stichtse Vecht. [Kennisland](#) zet zich al meer dan twintig jaar onafhankelijk en onvermoeibaar in voor een open, lerende, inclusieve en duurzame samenleving: een kennissamenleving. We bouwen aan een samenleving waarin maatschappelijke systemen mensen ondersteunen in plaats van tegenwerken. In deze publicatie delen we de opbrengsten uit de startperiode van het actieplan 'Samen vooruit met energie'.

Auteurs: Emma Steenbergen, Dave van Loon

Eindredactie: Tamara Mangelaars

Vormgeving: Marcel Oosterwijk

Auteursrechten en hergebruik

Tenzij anders vermeld is alles in dit werk gelicenseerd onder de licentie Creative Commons Naamsvermelding 4.0 Internationaal (CC BY 4.0). Dit betekent dat je deze publicatie mag kopiëren, aanpassen en verder verspreiden, zelfs voor commerciële doeleinden, zolang je de maker van het werk vermeldt, een link naar de licentie (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) plaatst en aangeeft of het werk veranderd is. Gebruik de volgende literatuurreferentie: Gemeente Stichtse Vecht, (2022). Samen vooruit met energie. Kennisland. Gelicenseerd onder [CC BY 4.0](#).

Bijlage 1. Cijfers energiearmoede in Stichtse Vecht

Wijk	Totaal aantal huishoudens	Aantal aanvragen energietoeslag	Percentage huishoudens energietoeslag
Maarssen	6995	380	5%
Breukelen	4905	302	6%
Loenen aan de Vecht	1935	124	6%
Nieuwer Ter Aa	250	4	2%
Kockengen	1405	76	5%
Vreeland	830	41	5%
Tienhoven	845	52	6%
Nigtevecht	670	23	3%
Nieuwersluis	190	1	1%
Loenersloot	220	2	1%
Oud Zuilen	240	8	3%
Maarssenbroek	10140	746	7%
Totaal Stichtse Vecht	28625	1.788 (waaronder 29 verhuisd)	6%

Tabel 1. Aanvragen energietoeslag in Stichtse Vecht als maatstaf voor energiearmoede in Stichtse Vecht.

Top 20	Straat	Plaats	Aantal huishoudens energietoeslag
1	Antilopespoor	Maarssebroek	162
2	Duivenkamp	Maarssebroek	96
3	Zwanenkamp	Maarssebroek	81
4	Bloemstede	Maarssebroek	80
5	Zebraspoor	Maarssebroek	78
6	Schepersweg	Breukelen	75
7	Bisonspoor	Maarssebroek	75
8	Kamelenspoor	Maarssebroek	59
9	Westbroekse Binnenweg	Tienhoven	24
10	Pauwenkamp	Maarssebroek	22
11	Planetenbaan	Maarssebroek	21
12	Valkenkamp	Maarssebroek	20
13	Buitenweg	Maarsse	19
14	Fazantenkamp	Maarssebroek	18
15	Gerard Terborchstraat	Maarsse	17
16	Reigerskamp	Maarssebroek	16
17	Dr. Arienslaan	Maarsse	16
18	Hunthum	Loenen aan de Vecht	16
19	Rembrandtsingel	Maarsse	15
20	't Heycop	Breukelen	15

Tabel 2. Top 20 straten in Stichtse Vecht met de meeste energietoeslag-aanvragen.

Bijlage 2. Begroting

Acties	Budget
Actie 1: Eenduidige gezamenlijke communicatieboodschap	€ 7.500
Actie 2: Plan opzetten en uitvoeren om de doelgroep te bereiken	€ 7.500
Actie 3: Afspraken met signalerende partijen	€ 25.000
Actie 4: Voorlichting signalerende professionals	€ 8.000
Actie 5: Inrichten coördinatiepunt	€ 60.000
Actie 6: Werven, opleiden en inzetten van meer energiecoaches	€ 169.000
Actie 7: Straatacties door energiecoaches	€ 30.000
Actie 8: Aansluiten bij regionaal initiatief Utrechtse Energiefixers	€ 50.000
Actie 9: Witgoedregeling opzetten en uitvoeren	€ 100.000
Actie 10: Uitbreiding acties van klusbus van woningbouwcorporaties	€ 10.000
Actie 11: Deur-aan-deur actie Vecht en Omstreken	-
Actie 12: Energiegesprekken en uitdelen energiebox	€ 45.000
Actie 13: Installatie Energiemeter bij 48 huurwoningen	€ 8.000
Actie 14: Financiering isolatie voor huiseigenaren	-
Actie 15: Ondernemers	€ 50.000
Procesbegeleiding / overhead	€ 180.000
Totaal begroot	€ 750.000
Totaal beschikbaar	€ 850.000

Bijlage 3. Verantwoording totstandkoming uitvoeringsplan

Dit uitvoeringsplan 'Samen vooruit met energie' is tot stand gekomen na een uitgebreid participatieproces. Het doel van dit proces was om te komen tot een breedgedragen integraal uitvoeringsplan dat de verschillende betrokken partijen gezamenlijk uitvoeren. De gemeente Stichtse Vecht heeft rijks gelden ontvangen voor de aanpak van energiearmoede en is de initiator van het uitvoeringsplan. Binnen de gemeente zijn het team duurzaamheid en het sociaal domein betrokken. Om tot het uitvoeringsplan te komen heeft de gemeente Stichtse Vecht twee partijen ingehuurd: Frans te Braake voor de inbreng van lokale kennis op het gebied van duurzaamheid en [Kennisland](#) voor het begeleiden van het proces en het opstellen van het uitvoeringsplan.

Het proces zag er als volgt uit:

Verkennen en voorbereiden: interviews en documentenonderzoek (augustus-september 2022)

De eerste fase van het traject had als doel om informatie in te winnen, het speelveld in kaart te brengen, draagvlak en betrokkenheid te creëren voor het uitvoeringsplan, voorbeelden te verzamelen en ideeën op te halen. Ook zijn de behoeften en wensen van de doelgroep in kaart gebracht. Dit is gedaan door middel van tien interviews met betrokken partijen en een interview met een ervaringsdeskundige uit de doelgroep. Tot slot is door middel van documentenonderzoek de doelgroep in Stichtse Vecht in beeld gebracht.

Verkennen, verbinden en uitwerken plan: eerste rondetafelbijeenkomst met betrokkenen (oktober 2022)

Tijdens de eerste rondetafelbijeenkomst maakten de verschillende betrokkenen kennis met elkaar en deelden zij hun visie op het vraagstuk. Gezamenlijk stelden we de ambitie van het plan vast. Deze bijeenkomst had ook tot doel om in kaart te brengen welke lopende initiatieven er al zijn en om nieuwe ideeën en oplossingen te bedenken en met elkaar te delen.

Verzamelen en verbinden: tweede rondetafelbijeenkomst met de betrokkenen (november 2022)

Tussen de eerste en de tweede bijeenkomst heeft Kennisland in samenwerking met de gemeente en de Stichting Duurzame Vecht het concept uitvoeringsplan uitgewerkt dat vervolgens gedeeld is met alle betrokken partijen, zodat zij hun feedback konden geven. Tijdens de tweede bijeenkomst is het plan besproken met de betrokkenen. De aanwezigen bespraken welke onderdelen van het plan voor welke partij(en) relevant zijn, hoe de verschillende onderdelen praktisch uit te voeren zijn en of het uitvoeringsplan bruikbaar is voor iedere betrokkene. Daarnaast is de rolverdeling voor de uitvoering besproken en zijn concrete afspraken gemaakt over de te ondernemen acties. Aan het eind van deze bijeenkomst bleek er ruim voldoende draagvlak te zijn bij alle betrokkenen om met het plan aan de slag te gaan.

Foto's: rondetafelbijeenkomst 2.